

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, доцента кафедри патологічної анатомії Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова,

Федорченка Олега Володимировича

на дисертаційну роботу асистента кафедри судової медицини та права ВНМУ

ім. М.І. Пирогова Перебетюка Анатолія Миколайовича на тему:

«Особливості та порівняльна характеристика вогнепальних пошкоджень

заподіяних «Форт 9P» та «Форт 17P»», подану до захисту у створену для

разового захисту спеціалізовану вчену раду ДФ 05.600.091

при Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова з

правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на

здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

за спеціальністю 222 «Медицина»

Ступінь актуальності обраної теми

Актуальність наукових досліджень щодо вогнепальних ушкоджень тіла людини обумовлена значним збільшенням випадків травматизму населення при використанні вогнепальної зброї під час вчинення кримінальних правопорушень, збройних конфліктів та в інших сферах життєдіяльності людини, що спостерігається в багатьох країнах світу, в тому числі і в Україні.

В усьому світі існує багато експериментальних балістичних досліджень з відстрілом різних зразків вогнепальної зброї з наступним аналізом завданих ушкоджень, які виникають в імітаторах тіла людини та одязі, а також залишкових компонентів пострілу на слідоприймаючих поверхнях.

Проте одним з найбільш недосліджених видів вогнепальної зброї є нелетальна (травматична) зброя, застосування якої може призводити до тяжких тілесних ушкоджень і навіть смерті людини. Тому в роботі судово-медичних експертів виникає нагальна потреба максимально достовірно, науково-

обґрунтовано провести експертизу вогнепальних пошкоджень, спричинених саме нелетальною зброєю, та надати відповіді на питання органів дізнання, але кількість наукових праць, присвячених цій проблемі, в світовій та вітчизняній літературі недостатня. Крім того малочисельними є дослідження, в яких визначали вплив одягу на утворення пошкоджень тіла людини (імітатора тіла людини), а також відкладання на одягу залишкових компонентів пострілу, особливо коли застосовувався імітатор тіла людини та одяг в комплексі.

Одним з важливих питань представленої на рецензію дисертації є вивчення зразків нелетальної зброї «Форт 9P» та «Форт 17P», які споряджені патронами травматичної дії ПНД-9, калібр 9 мм. Вплив даної зброї та тіло людини (імітатор тіла людини) і взаємодія її набоїв з одягом практично не досліджені, тому результати дисертаційної роботи представляють велику науково-практичну цінність.

Таким чином, актуальність кваліфікаційної наукової праці «Особливості та порівняльна характеристика вогнепальних пошкоджень заподіяних «Форт 9P» та «Форт 17P»», виконаної Перебетюком Анатолієм Миколайовичем, не викликає сумніву.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Дисертант визначив актуальну мету дослідження та конкретні завдання, виконання яких було необхідним та достатнім для досягнення поставленої мети, застосував сучасні та актуальні методи досліджень: візуально-описовий відповідно до загальноприйнятих криміналістичних принципів (в тому числі метод ранового профілю Факлера, метод багатокутника, метод загальної довжини тріщини), лабораторно-інструментальний (з використанням інфрачервоної спектроскопії, хроматомаспектрометрії та рентгенофлуоресцентного аналізу) та статистичний з побудовою дискримінантних моделей. Групи дослідження сформовані дисертантом відповідно до мети та завдань дослідження.

Отримані результати оброблені методами математичної статистики, узагальнені та проаналізовані. Узагальнення та аналіз отриманих результатів

виконані на високому науковому рівні, дисертант продемонстрував глибоке розуміння проблематики дослідження, володіння сучасними літературними даними щодо її стану, загалом в дисертації використані посилання на 202 джерела наукової літератури. Робота інформативно проілюстрована – містить 9 рисунків та 70 таблиць. Висновки дисертації відповідають поставленим завданням.

За результатами дослідження опубліковано 12 наукових праць – 6 статей у фахових наукових журналах України, серед яких 1 стаття в журналі з наукометричної бази Web of Science та 6 публікацій у вигляді тез в матеріалах профільних міжнародних науково-практичних конференцій.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях

Новизна отриманих здобувачем результатів дослідження не викликає сумнівів. Дисертантом уперше встановлені пошкодження бавовняної, джинсової тканини та шкірозамінника як частини комплексу «одяг + небіологічний імітатор тіла людини» при пострілах з пістолетів «Форт 9Р» і «Форт 17Р» впритул та на дистанціях 25 і 50 см, що вперше дозволило виявити ключові слідоутворюючі елементи конструкції даних пристроїв.

Вперше встановлено які різновиди матеріалів одягу є більш безпечними чи більш небезпечними при застосуванні пістолетів «Форт 9Р» і «Форт 17Р» з використанням гумових боеприпасів ПНД-9, калібр 9 мм.

Вперше встановлені особливості відкладання залишкових компонентів пострілу на слідоприймаючих поверхнях при пострілах з пістолетів «Форт 9Р» і «Форт 17Р», споряджених боеприпасами нелетальної дії на дистанціях впритул, 25 та 50 см, що дало можливість встановити властивості досліджуваних тканин утримувати мікрочастинки, що належать до залишкових компонентів пострілу.

Вперше визначені взаємозв'язки різної сили та спрямованості між особливостями відкладання залишкових компонентів пострілу, пошкодженням одягу та небіологічного імітатора тіла людини в комплексі при пострілах з

пістолетів «Форт 9Р» і «Форт 17Р» на дистанціях впритул, 25 і 50см.

Крім того, вперше, за допомогою методу покрокового дискримінантного аналізу, здобувачем розроблені математичні моделі ідентифікації пістолетів «Форт 9Р» і «Форт 17Р» при пострілах з дистанцій впритул, 25 і 50 см в залежності від особливостей утворених пошкоджень в комплексі «одяг + небіологічний імітатор тіла людини».

В опублікованих працях дисертантом повністю викладені отримані результати досліджень та представлені основні положення дисертаційної роботи.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Достовірність та наукова обґрунтованість отриманих результатів дисертаційного дослідження базується на ретельній підготовці здобувачем плану досліджень, обраних сучасних методах дослідження, грамотному розподілу груп досліджень у відповідності до поставлених завдань, а також високому рівню статистичної обробки отриманих результатів з використанням дискримінантного аналізу. Основні положення дисертації, її висновки та практичне значення роботи відповідають отриманим результатам, їх узагальненню та критичному аналізу з урахуванням даних наукової літератури і є логічним завершенням проведеного дослідження.

Таким чином, як безпосередньо отримані результати, так і зроблені на їх підставі наукові положення, висновки, практичні рекомендації дисертаційної роботи є значущими та науково обґрунтованими.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Метою представленої дисертації, її науковим завданням було встановлення особливостей та порівняльна характеристика вогнепальних пошкоджень, заподіяних пістолетами «Форт 9Р» і «Форт 17Р» при пострілах з дистанцій впритул, 25 та 50 см в небіологічний імітатор тіла людини та комплекс «одяг + небіологічний

імітатор тіла людини». Дисертант в результаті проведеного експериментального дослідження повністю виконав поставлене наукове завдання на високому рівні.

Під час виконання роботи здобувач самостійно провів патентно-інформаційний пошук, здійснив огляд світової та вітчизняної літератури, сформував групи дослідження з відстрілу желатинових блоків без одягу та вкритих бавовняною, джинсовою тканиною та шкірозамінником, показав володіння різними методами дослідження, необхідними для встановлення особливостей та характеристики вогнепальних пошкоджень, написав усі основні розділи дисертації, сформулював практичні рекомендації. З допомогою наукового керівника дисертант провів аналіз результатів дослідження та формулювання висновків. Таким чином, дисертантом продемонстрований достатньо високий рівень володіння методологією наукової діяльності.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Теоретичне та практичне значення результатів проведеного дослідження полягає у розробці критеріїв судово-медичної діагностики щодо характеру пошкоджень при застосуванні пістолетів «Форт 9Р» і «Форт 17Р», споряджених гумовими боєприпасами ПНД-9, калібр 9 мм, з дистанцій пострілу впритул, 25 та 50 см, які стануть ключовими у проведенні судово-медичної експертизи вогнепальних ушкоджень тіла людини та пошкоджень одягу при застосуванні травматичної зброї у відділах судово-медичної експертизи трупів, відділеннях судово-медичної криміналістики та Науково-дослідних експертних центрах МВС України. Крім того результати дослідження дозволяють доповнити і розширити існуючу базу судової балістики.

Результати проведеного дослідження використовуються в лекційних курсах та на практичних заняттях на кафедрах: судової медицини, медичного та фармацевтичного права Івано-Франківського національного медичного університету; клінічної патології та судової медицини Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика; а також впроваджені в практичну діяльність: відділення судово-медичної криміналістики відділу експертизи речових

доказів Вінницького обласного бюро судово-медичної експертизи; відділу криміналістичних видів досліджень Вінницького Науково-Дослідного Експертно-Криміналістичного Центру МВС України; відділеннях судово-медичної криміналістики Житомирського, Івано-Франківського, Чернівецького обласних бюро судово-медичної експертизи; відділу судово-медичної експертизи трупів Львівського району та відділення судово-медичної криміналістики Львівського обласного бюро судово-медичної експертизи; відділеннях судово-медичної криміналістики Київського обласного бюро судово-медичної експертизи та Київського міського клінічного бюро судово-медичної експертизи.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Результати дисертації рекомендовано до використання в практичній роботі судово-медичних експертів міських та обласних бюро судово-медичної експертизи, співробітників Науково-дослідних експертних центрів МВС України. Також рекомендовано продовжити впровадження отриманих результатів в навчальний процес, наукову та практичну роботу профільних кафедр закладів вищої медичної освіти України.

Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності

За результатами перевірки тексту дисертації та наукових публікацій здобувача програмою «StrikePlagiarism.com» не виявлено плагіату, самоплагіату, фабрикування чи фальсифікації даних, або інших порушень академічної доброчесності. Дисертація Перебетюка Анатолія Миколайовича є оригінальною працею, в тексті якої виявлені лише поодинокі співпадіння із загальноновживаними термінами або фразами, з посиланнями на джерела наукової літератури, тощо.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота Перебетюка Анатолія Миколайовича на тему:

«Особливості та порівняльна характеристика вогнепальних пошкоджень заподіяних «Форт 9Р» та «Форт 17Р»» є повністю завершеною, самостійно виконаною кваліфікаційною науковою працею, яка містить нові, науково обґрунтовані результати досліджень, що дозволили розв'язати актуальну для медицини науково-практичну задачу, яка полягала у встановленні особливостей та порівняльній характеристиці вогнепальних пошкоджень, завданих пістолетами «Форт 9Р» і «Форт 17Р» при пострілах з дистанцій впритул, 25 та 50 см в небіологічний імітатор тіла людини та комплекс «одяг + небіологічний імітатор тіла людини», та за допомогою покрокового дискримінантного аналізу розробці математичної моделі ідентифікації пістолетів «Форт 9Р» і «Форт 17Р» та відстаней пострілів. Отримані результати досліджень, положення та висновки дисертації мають важливе теоретичне і практичне значення для медицини.

За актуальністю, науковою новизною, достовірністю й важливістю отриманих результатів, опублікованими науковими працями дисертація повністю відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р., за оформленням дисертація повністю відповідає наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», асам дисертант Перебетюк Анатолій Миколайович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Рецензент

доцент кафедри патологічної анатомії

ВНМУ ім. М. І. Пирогова

Олег ФЕДОРЧЕНКО